USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudce Tomáše Langáška a soudkyně Veroniky Juřičkové v právní věci žalobce: **L. A.**, zastoupeného Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem, sídlem Purkyňova 6, Ostrava - Moravská Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 7. 2021, č. j. OAM-83/LE-VL12-VL16-PS-2021, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 9. 2021, č. j. 20 Az 17/2021 – 29,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ladislavu Bártovi, advokátu, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **3 400 Kč.** Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Žalobce byl dne 5. 7. 2021 kontrolován německou policií na parkovišti Ulrichsberg na dálnici A6, a protože nebyl oprávněn pobývat na území Německé spolkové republiky, byl zadržen a na základě readmisní dohody následně předán policejnímu orgánu České republiky. Dne 7. 7. 2021 bylo s žalobcem zahájeno řízení o správním vyhoštění, neboť také na území ČR pobýval bez platného oprávnění k pobytu a bez platného cestovního dokladu. Za účelem správního vyhoštění byl dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona číslo 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, zajištěn.

[2] Žalobce dne 13. 7. 2021 podal žádost o mezinárodní ochranu, a byl proto „přezajištěn“ coby žadatel o mezinárodní ochranu dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[3] Proti posledně uvedenému rozhodnutí o zajištění brojil žalobce u Krajského soudu v Ostravě. Namítal, že žalovaná dostatečně neposoudila možnost využití zvláštních opatření dle § 47 zákona o azylu.

[4] Krajský soud žalobu zamítl. Poukázal na žalobcovu pobytovou historii. Žalobce odjel z Pákistánu před dvěma roky, poté pobýval v Řecku a Rumunsku, ze kterého odjel dne 4. 7. 2021 směrem na Německo přes Českou republiku. Teprve po zahájení řízení o vyhoštění a po zajištění podal žalobce žádost o mezinárodní ochranu, kterou odůvodnil politickými důvody. Za této situace měl soud ve shodě s žalovaným za to, že žádost byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Pokud by vskutku byly důvodem odchodu žalobce ze země původu obavy z pronásledování nebo vážné újmy ve smyslu § 12 až § 14b zákona o azylu, pak je nelogické, že o mezinárodní ochranu požádal až po dvou letech od opuštění země původu (žádná předchozí žádost o mezinárodní ochranu v jiné zemi z obsahu správního spisu nevyplývá, ani ji žalobce netvrdil).

[5] Odůvodnění nemožnosti využití zvláštních opatření, jakožto podmínky pro zajištění stěžovatele, shledal soud dostačující. Odkázal na judikaturní závěry Nejvyššího správního soudu a ztotožnil se se závěrem žalovaného, že jednání žalobce neskýtalo reálný předpoklad, že by dodržoval uložená mírnější opatření. Sám žalobce při své výpovědi uvedl, že v případě propuštění odjede do Itálie nebo Portugalska, a rozhodně nesouhlasil s návratem do Pákistánu. Ve spojení s okolnostmi jeho příjezdu do České republiky, potažmo do Německa, nebylo možné předpokládat, že by žalobce v pobytovém středisku nebo kdekoliv jinde vyčkával na výsledek správního řízení o jeho vyhoštění a o žádosti o mezinárodní ochranu a následně se dobrovolně podrobil výrokům rozhodnutí. Obavy z toho, že žalobce mírnější opatření podle § 47 zákona o azylu nebude respektovat, tak byly zcela namístě a odůvodňovaly jeho dočasné zajištění.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[6] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost.

[7] Namítá, že jak žalovaný, tak krajský soud se nedostatečně zabývali otázkou, zda místo zajištění nebylo možno využít zvláštní opatření. Zejména žalovaný posoudil otázku velmi stroze, zabýval se pouze oprávněností zajištění stěžovatele podle § 46 odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Stěžovatel se nedopustil žádného protiprávního jednání, kterým by narušoval veřejný pořádek, ani se neprotivil žádnému správnímu rozhodnutí. Aplikaci zvláštních opatření nelze vyloučit pouze s poukazem na nelegální pobyt cizince. Přinejmenším po podání žádosti o mezinárodní ochranu stěžovatel prokázal, že je připraven spolupracovat se správním orgánem a jeho cílem není za každou cenu mařit výkon příslušných rozhodnutí. Stěžovatel upozorňuje na čl. 15 přijímací směrnice, který podmiňuje zajištění zásadami nezbytnosti a přiměřenosti. K tomu odkazuje též na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Dle stěžovatele žalovaný nezohlednil jeho osobní poměry, dosavadní chování ani charakter porušení povinností. Neexistoval žádný důvod domnívat se, že by zvláštní opatření stěžovatel nerespektoval.

[8] Dále stěžovatel odmítá tvrzení soudu, že mohl o mezinárodní ochranu požádat dříve. Stěžovatel vstoupil na území ČR jako oběť nelegálního převaděčství bez faktického vědomí o překročení hranic. O azyl lze požádat pouze na konkrétně vyjmenovaných místech, z nichž pro stěžovatele přicházelo v úvahu právě zařízení pro zajištění cizinců.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na spisový materiál a konstatoval, že do svých úvah zahrnul vše, co mu bylo o situaci stěžovatele známo. Zvláštní opatření by nebyla dostatečná k zajištění stěžovatelovy účasti v řízení o jeho žádosti o mezinárodní ochranu a jeho dostupnosti pro případný výkon rozhodnutí o správním vyhoštění.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc, jež byla u krajského soudu rozhodována samosoudcem, a proto se soud podle § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“) zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele.

[11] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[12] Stěžovatel k přijatelnosti kasační stížnosti nic neuvedl. Zároveň nevznáší žádné právní otázky, které by nebyly judikaturou řešeny, byly řešeny rozdílně či by měly být vyřešeny jinak. Jediným důvodem pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání by tak mohlo být zásadní pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do stěžovatelova hmotněprávního postavení. Takové pochybení stěžovatel spatřuje v nesprávném posouzení nemožnosti využití zvláštních opatření dle § 47 zákona o azylu namísto jeho zajištění.

[13] Dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu „*ministerstvo může v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.*“

[14] Dle § 47 odst. 1 zákona o azylu „*zvláštním opatřením se rozumí rozhodnutím ministerstva uložená povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany a) zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem, nebo b) osobně se hlásit ministerstvu v době ministerstvem stanovené.*“

[15] K aplikaci těchto ustanovení, která do zákona o azylu transponují čl. 8 stěžovatelem zmíněné směrnice Evropského Parlamentu a Rady č. 2013/33/EU ze dne 26. 6. 2013,

kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (přijímací směrnice), existuje bohatá judikatura Nejvyššího správního soudu. Lze odkázat například zejména na rozsudek ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016 - 48, v němž soud vyložil, že cílem zajištění dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je zabránit zneužití zákona podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu, v jejímž důsledku by se vyhnul správnímu vyhoštění, typicky útěkem a přerušením kontaktu s orgány veřejné správy. Takové zajištění tedy směřuje k zabezpečení dostupnosti žadatele nejen pro řízení ve věcech mezinárodní ochrany, ale rovněž pro případný výkon rozhodnutí o správním vyhoštění.

[16] Dále soud v uvedeném rozsudku posuzoval vztah naplnění podmínek pro zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu a možnost užití zvláštních opatření podle § 47 téhož zákona, přičemž dospěl k následujícím závěrům: „*Pokud jsou splněny všechny podmínky pro aplikaci důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu (...), je třeba tyto okolnosti zvažovat i při posouzení podmínek účinnosti zvláštních opatření. Zvláštní opatření jsou zamýšlena jako mírnější alternativa k těmto důvodům. Při posouzení účinnosti zvláštních opatření proto nelze odhlížet od důvodu zajištění a od toho, zda by uložením pouze zvláštního opatření nebyl zmařen cíl, k němuž by jinak zajištění směřovalo*“ [bod 25]. „*Při zvažovaní zvláštních opatření jako alternativy k důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je proto namístě zohlednit pobytovou historii žadatele, včetně případného maření předchozích rozhodnutí o správním vyhoštění. Jakkoliv nelze paušálně říci, že by v případě existence důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu byla možnost uložení zvláštních opatření vždy vyloučena, jejich neúčinnost bude častější než v případě zvažování alternativ k jiným důvodům zajištění. Vždy však bude třeba zvážit osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených ČR nebo jinými státy EU, včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince (...). Zároveň je třeba nepochybně dbát na to, že zajištění žadatelů by mělo být možné pouze v souladu se zásadou nezbytnosti a přiměřenosti (bod 15 odůvodnění přijímací směrnice)*“ [bod 27].

[17] Krajský soud při hodnocení věci postupoval zcela v souladu s uvedenou judikaturou, na niž taktéž odkázal. Zhodnotil, že žalovaný se dostatečně a správně vypořádal s otázkou, zda není možné namísto stěžovatelova zajištění využít mírnější institut v podobě zvláštních opatření, a tento svůj závěr zdůvodnil na základě skutkových okolností projednávané věci, které v řízení vyšly najevo. Nejvyšší správní soud tak neshledal, že by krajský soud posoudil věc v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu, a neshledal tak žádné pochybení v jeho rozhodnutí, natož takové, které by mohlo mít vliv na hmotněprávní postavení stěžovatele.

[18] K námitce stěžovatele týkající se času podání žádosti o mezinárodní ochranu Nejvyšší správní soud podotýká, že z odůvodnění rozsudku krajského soudu je zjevné, že soud nevytýkal stěžovateli pozdní podání žádosti od vstupu na území ČR, nýbrž skutečnost, že stěžovatel podle své výpovědi již dva roky pobýval na území Evropské unie, a mohl tedy o mezinárodní ochranu požádat dříve v jiné pro něj bezpečné zemi. Ze správního spisu nadto vyplývá, že stěžovatel vzal následně dne 28. 7. 2021 svou žádost o mezinárodní ochranu zpět.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[20] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 větou první a odst. 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4). Žalobce v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však náklady nad rámec běžné úřední činnosti, pročež se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

[21] Stěžovateli byl usnesením krajského soudu ze dne 20. 8. 2021, č. j. 20 Az 17/2021 - 14, ustanoven zástupcem advokát Mgr. Ladislav Bárta. Hotové výdaje a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát (§ 35 odst. 10 a 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal zástupci odměnu za jeden úkon právní služby spočívající v podání kasační stížnosti včetně jejího doplnění [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 téže vyhlášky], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Celkem tedy odměna ustanoveného zástupce činí částku ve výši 3 400 Kč, jež mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. července 2022

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu